

УДК 342.951:351.82

Вадим Сергійович СЕЛЮКОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри поліцейської діяльності та

публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-6690-6484>

ПОНЯТТЯ КІНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

За останні роки в Україні криміногенна обстановка значно ускладнилася. Злочинна та протиправна діяльність стала характеризуватися усе більш високою мірою професіоналізму, безліч злочинів здійснюється добре організованими, законспірованими групами, з використанням різного роду технічних засобів. У цих непростих умовах правильно організована правоохоронна діяльність, яка заснована на правовому та практичному підґрунті, в сукупності з науковими, у тому числі і спеціальними знаннями окремих спеціалістів, є ефективною складовою у підтримання правопорядку в державі, широко розгорнутої антитерористичної компанії, а також інших сферах суспільного життя. Ситуація, що створилася, примушує правоохоронні органи працювати в особливому, напруженому режимі, застосовувати для боротьби з негативними явищами усі наявні в їх розпорядженні знання, засоби і сили. Первинне значення набуває використання цими органами джерел різної за своїм характером інформації, отриманої за допомогою фахівців, включаючи кінолога.

В процесі діяльності будь-яких правоохоронних інституцій в Україні повсякчас виникають ситуації, коли використання досвіду та спеціальних знань кінолога, а також умінь та навичок собаки є вкрай доцільним. Службове собаківництво не є новелою у правоохоронній діяльності будь-якої держави, адже свого часу собаки систематично застосовувались у службовій діяльності майже усіх правоохоронних органів і не тільки. Стрімкий розвиток науки та техніки призвів до того, що почали використовуватися та створюватися різні технічні засоби та пристрої, які забезпечують виконання певних завдань більш ефективно ніж застарілі прийоми та методи діяльності. В той же час, систематично удосконалюється арсенал технічних засобів у сфері криміналістичної одорології. Але, досить актуальним і в час новітніх технологій є використання здібностей собак до розпізнавання запахів та їх слідів. Такі фізіологічні особливості собаки не в змозі перевершити жоден технічний засіб. Тому, службовий собака, як спеціальних засіб у правоохоронній діяльності, застосовується все більше і ефективніше.

Кінологи, які виконують правоохоронні функції, зобов'язані за допомогою службового собаки ефективно та правильно виконувати різні оперативно-службові завдання. Цікавим та вельми актуальним є те, що напрямки правоохоронної діяльності, де доцільно використання службового собаки, є різноманітними і забезпечують різні напрями політики держави у сфері забезпечення правопорядку, боротьбі зі злочинністю, охорони та забезпечення прав і свобод громадян. На жаль, в кожному з цих напрямів недооцінена ефективність та раціональність використання службових собак для виконання покладених на органи та підрозділи функцій у сфері правоохоронної діяльності.

У науковій літературі досить мало інформації стосовно адміністративно-правового регулювання діяльності кінологів у різних сферах правоохоронної діяльності, тому актуальність даного напрямку не викликає актуальності. Але враховуючи те, що в рамках тез доповіді не вдасться повністю окреслити специфіку адміністративно-правового регулювання кінологічного забезпечення службової діяльності, ми зупинимось виключно на змісті поняття «кінологічного забезпечення службової діяльності».

Поняття «забезпечувати», «забезпечення» трактуються як «надати все необхідне»[1, с. 577], «постачати щось у достатній кількості, задовольняти кого-/що-небудь у якихось потребах. Надавати кому-небудь достатні матеріальні засоби до існування. Створювати надійні умови для здійснення чого-небудь; гарантувати щось. Захищати, охороняти кого-/що-небудь від небезпеки»[2, с. 375]. Безпалова О. І. у своєму дослідженні адміністративно-правового механізму реалізації правоохоронної функції держави визначає поняття «забезпечення» як «здійснення діяльності спрямованої на створення належних умов функціонування будь-чого чи будь-кого»[3, с. 154]. Болотіна Н. Б., в свою чергу, у контексті власного дослідження понять та термінів у сфері прав людини розуміє «соціальне забезпечення» як «організаційно-правову діяльність держави щодо матеріального забезпечення, соціального утримання, обслуговування надання медичної допомоги за рахунок спеціально створених фінансових джерел осіб, які зазнали соціального ризику,

внаслідок якого втратили здоров'я та/або засоби до існування і не можуть матеріально забезпечити себе та своїх утриманців» [4, с. 37–39]. Тобто зміст поняття «забезпечення», полягає у організаційно-правовій діяльності відповідних суб'єктів, метою якої є налагодження ефективного та якісного функціонування певної сфери суспільних відносин.

Крім того, вдало зазначає Брусаков К. В., що забезпечення варто розглядати в двох значеннях: «як діяльність уповноважених державою органів щодо здійснення своїх функцій, і як результат такої діяльності, що виражається у фактичній реалізації правових приписів» [5, с. 7; 6, с. 320]. Але варто наголосити на тому, що науковець трактує поняття забезпечення виключно в рамках правового поля та у сфері публічного адміністрування в державі. Зміст самого поняття «забезпечення» не варто звужувати до одного суб'єкта та обмежувати сферу застосування.

Також, «забезпечення» можна розглядати у вузькому та широкому розумінні. Так, С. В. Серховець визначає, що у вузькому розумінні забезпечення є комплексом специфічних заходів, здійснюваних суб'єктом забезпечення і спрямованих на створення сприятливих умов функціонування об'єкта забезпечення. У широкому – створення належних та сприятливих умов для ефективною та якісною діяльності спрямованої на удосконалення та дієвість функціонування предмету забезпечення [7]. Варто підтримати думку дослідника, адже науковець займався саме проблемами змісту кінологічного забезпечення.

Висновок. Під кінологічним забезпеченням варто розуміти комплекс заходів щодо ефективною реалізації кінологічними організаціями, незалежно від форми власності, повноважень у сфері використання собак в інтересах суспільства, а також процес підтримання на належному рівні функціонування таких організацій. Тобто кінологічне забезпечення можна розглядати у двох вимірах в залежності від направленості дій: направлене на допомогу іншим суб'єктам суспільних відносин (зовнішній аспект) і спрямоване на задоволення організаційних та управлінських потреб самих кінологічних підрозділів (внутрішній аспект).

Список бібліографічних посилань

1. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. Т. 4. М. : Рус. яз., 1980. 680 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
3. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : монографія. Харків : НікаНова, 2014. 544 с.
4. Болотіна Н. Б. Право людини на соціальне забезпечення в Україні: проблема термінів і понять. *Право України*. 2000. № 4. С. 37–39.
5. Брусаков К. В. Адміністративно-правове забезпечення проходження служби працівниками органів внутрішніх справ у складі міжнародних миротворчих підрозділів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2007. 20 с.
6. Панова О. О. Забезпечення публічної безпеки в Україні: адміністративно правовий аспект : монографія. Харків : ФОП Панов А. М. 510 с.
7. Серховець С. В. Сутність та зміст кінологічного забезпечення оперативно-службової діяльності правоохоронних органів. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні та психологічні науки*. 2014. № 1 (70). С. 147–156.

Одержано 24.10.2019